

การพัฒนา รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
DEVELOPMENT OF ACTIVITY FOR PROMOTING LEARNING SKILL IN THE 21ST
CENTURY FOR STUDENTS IN NATIONAL UNIVERSITY OF LAOS
IN LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

สีสมเพชร คำหน่อเพชร¹, ภัทรธิรา ผลงาม²
จุลดิษฐ์ อุปฮาด³, ภัทร์พงศ์ พงศ์ภัทรกานต์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผู้บริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา ผู้บริหารจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ครูผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนสภาพปัญหา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการให้จัดกิจกรรมให้ครอบคลุมทักษะใน 7 ด้าน และผลการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

จำแนกได้ 7 รูปแบบ 34 กิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: การพัฒนา รูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

Abstract

The objectives of this paper aim to study the current situation, problems, requirements, and development of the activity format for promoting learning skill in the 21st century of the students in the National University of Laos. The analysis in this paper is based on the questionnaires and in-depth interview distributed to bachelor students, teachers, and administrators in the National University of Laos, and the administrators in the Ministry

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

²รองศาสตราจารย์.ดร.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เป็นที่ปรึกษาหลัก

³รองศาสตราจารย์.ดร. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นที่ปรึกษาร่วม

⁴ดร. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นที่ปรึกษาร่วม

of Education and Sport.

The paper found that organizing activity promoting learning skill in the 21st century for students in the National University of Laos is at the very least level. On the other hand, the problem of development activity for promoting learning skill in the 21st century is very high. The study also found that the demand for organizing this learning skill activity covers seven skills. Therefore, the development of activity for promoting learning skill in the 21st century for the students in the National University of Laos consists seven formats and 34 activities which are consistent with learning skill in the 21st century.

Keywords: Development on Promoting, Promoting Learning Skill, National University of Laos

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศหนึ่งที่ตั้งอยู่ในทวีปเอเชียและสถาปนาเป็นสาธารณรัฐเมื่อวันที่ 2 ธันวาคมพ.ศ. 2518 รวมระยะเวลาได้ประมาณ 40 ปี หลังจากที่ได้สถาปนาเป็น(สปป. ลาว) แล้วรัฐบาลได้วางนโยบายหลายด้านโดยเฉพาะด้านการศึกษา มีมาโดยตลอด เห็นได้จากในสมัยอดีต สปป.ลาว มีเพียงวิทยาลัยครูตงโดก นักศึกษาส่วนมากจะถูกส่งไปเรียนที่ต่างประเทศเช่น สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศ

สังคมนิยมอื่นๆ ต่อมารัฐบาล ได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายในประเทศ ประมุข (พระมหากษัตริย์) ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงได้เห็นชอบและมีคำสั่งให้ก่อตั้งสถาบันการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัยแห่งแรกขึ้นคือมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการในวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2518 มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวตั้งอยู่นครหลวงเวียงจันทน์

มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศมีทั้งหมด12 คณะวิชา มีนักศึกษา มากกว่า 20.000 คน มีอาจารย์ผู้สอนมากกว่า 1000 คน และมีหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และ ระดับปริญญาเอกมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศมากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ส่วนความร่วมมือกับประเทศไทย มีความร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยนานาชาติจากประเทศกัมพูชา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวยังได้เข้าร่วมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Aseanuniversitynetwork: aun) เครือข่ายการศึกษาและการวิจัยแห่งลุ่มแม่น้ำโขง(Greater mekong sub-region academic and research network: gmsarn)เครือข่ายมหาวิทยาลัยแห่งอาเซียน เครือข่ายการพัฒนาเพื่อการศึกษา

วิศวกรรมศาสตร์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Asean university network/southeast asiaengineeringeducation development

network: aun/seed-net) และ Agence universitaire de la francophonie: auf) และมีการทำ MOU กับมหาวิทยาลัยทั่วโลก ซึ่งมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยรวมอยู่ด้วย

มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีทั้งหมด 5 วิทยาเขต คือ 1) วิทยาเขตนาบง เปิดสอนคณะเกษตรศาสตร์ 2) วิทยาเขตคอนนากุ่ม เปิดสอนคณะนิติศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ 3) วิทยาเขตโสภปาหลวง เปิดสอนคณะวิศวกรรมศาสตร์ 4) วิทยาเขตตาดทอง เปิดสอนคณะทรัพยากรน้ำ และ 5) วิทยาเขตตงโดก เปิดสอนคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ คณะวิทยาศาสตร์สังคม คณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ปัจจุบันพบสิ่งท้าทายอย่างมากสำหรับการศึกษาแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาของสปป.ลาว ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยให้มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

ในอดีตมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวได้จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีโดยใช้เวลาถึง 5 ปี มาจนถึงปี ค.ศ. 2009 มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวโดยได้ตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา โดยนำใช้หลักสูตร ระบบ 4 ปี มาจนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวส่วนมากยังขาดอาคารเรียนซึ่งอาคารเรียนมีความเก่าแก่มาก ห้องเรียนส่วนมากยังขาดอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอนและขาดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวที่ตอบสนองและสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่ยังเป็นการเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก

ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดที่เคยมีมาเป็นยุคเทคโนโลยี มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ และนำเอาระบบการสื่อสารโทรคมนาคม มาใช้อย่างต่อเนื่องการให้การศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมจึงเริ่มเปลี่ยนไปเน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้นโดยเฉพาะทักษะการประเมินค่า จะถูกแทนที่โดยทักษะการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในอดีตที่ผ่านมานักเรียนไปโรงเรียนเพื่อใช้เวลาในการเรียนรายวิชาต่างๆเพื่อรับเกรดและเพื่อให้จบการศึกษาแต่ในปัจจุบันจะพบปรากฏการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปเช่นการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้เตรียมตัวในการใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริงเน้นการศึกษาตลอดชีวิตด้วยวิธีการสอนที่มีความยืดหยุ่นมีการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ มีสติปัญญาที่ยังคงแสวงหาการเรียนรู้แม้จะจบการศึกษาออกไปลักษณะของหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 จะเป็นหลักสูตรที่เน้นคุณลักษณะเชิงวิพากษ์เชิงสหวิทยาการยึดโครงงานเป็นฐานและขับเคลื่อนด้วยการวิจัยเชื่อมโยงท้องถิ่นชุมชนเข้ากับภาครัฐในระดับประเทศและระดับโลกในบางโอกาสนักเรียนสามารถร่วมมือกับโครงการต่างๆได้ทั่วโลกเป็นหลักสูตรที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงที่สุดทางสติปัญญา เทคโนโลยีและมัลติมีเดียความรู้พื้นฐานเชิงพหุสำหรับศตวรรษที่ 21 และการประเมินผล ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนที่สุด และกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ มีทักษะในการหาความรู้จากแหล่งข้อมูล

ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ สปป.ลาวได้มีนโยบายให้ทุกมหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวซึ่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวจำเป็นต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นอย่างมากแต่การเรียนการสอนยังมีปัญหาเช่นห้องเรียนจำนวนหนึ่งยังเก่าแก่ ครูผู้สอนยังสอนแบบเดิม และนักเรียนไม่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ เท่าที่ควรอีกทั้งยังไม่มีกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวอย่างเป็นรูปธรรม นักศึกษาไม่มีความกระตือรือร้น ขาดเครื่องมือในการค้นหาข้อมูลนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวจะมาจากหลายภูมิภาคและมีหลายชนเผ่าหลายวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปทั้งด้านภาษาและการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาต่างชาติที่ได้ทุนเข้ามาเรียนเช่นมาจากประเทศจีน เวียดนาม เกาหลี มองโกเลีย กัมพูชา เป็นต้น นักศึกษาลาวส่วนมากจะไม่ค่อยกล้าแสดงออกเท่าที่ควร ไม่มีกิจกรรมนอกหลักสูตร ส่วนมากจะเรียนแต่ในห้องเรียน ไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับโลกภายนอก ปัจจุบันสื่อต่างๆทาง Internet ได้เข้ามามีบทบาทในตัวของนักศึกษาเป็นอย่างมากซึ่งทำให้นักศึกษาหันไปสนใจสื่อต่างๆแทนเพราะว่ามันเป็นโลกใหม่ของนักศึกษาจึงมีความต้องการอยากรู้อยากเห็นสามารถหาได้จาก Internet จึงทำให้การเรียนในห้องไม่ค่อยดึงดูดจิตใจของนักศึกษา เพราะว่าอาจารย์จำนวนหนึ่งยังสอนแบบเก่าๆ สอนแต่ในห้องเรียน ไม่มีกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งไม่เหมาะสมกับยุคการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนากิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวยังไม่เคยจัดมาก่อนจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันพัฒนากิจกรรมที่สำคัญดังกล่าว

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จึงได้ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ตัวแทนจากห้องกรกิจกรรมนักศึกษา ครูสอน นักศึกษาและผู้ปกครองเพื่อร่วมกันวิจัยเพื่อ พัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผลจากการวิจัยสามารถใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้เป็นรากฐานการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
ลัยแห่งชาติลาว

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะ
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิท
ยาลัยแห่งชาติลาว

3. เพื่อนำรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการ
เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปสู่การปฏิบัติและประ
เมินผลการนำรูปแบบไปใช้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย และพัฒนา
(Research and Development) ที่มุ่งศึกษาวิจัย
และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จากนั้นจึง
สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นพื้นฐานนำไปสู่การพัฒนา
วิธีการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาก้าวทันการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 โดยมีขอบเขตการวิจัยด้านต่าง ๆ
ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้
บริหารจากกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาคือตัว
แทนจากกรมกิจกรรมนักศึกษาผู้บริหารจากมหา
วิทยาลัยแห่งชาติลาวที่รับผิดชอบด้านกิจกรรมคือ
ตัวแทนจากห้องกรกิจกรรมนักศึกษา ครูผู้สอนที่
ทำงานเกี่ยวกับกิจกรรม ผู้ปกครองและนักศึกษา
ระดับชั้นปี 2 และ ปี 3 ที่กำลังศึกษาในระดับ
ปริญญาตรีทั้งเพศหญิงและเพศชายทั้ง 12 คณะ
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวจำนวน 370 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะในมหาวิทยาลัย
แห่งชาติลาวรวม จำนวน 12 คณะรวมทั้งวิทยาเขต
ดงโคก วิทยาเขตนาบง วิทยาเขตดอนนากุ่ม

วิทยาเขตโสภปาหลวง และวิทยาเขตตาตทอง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาและความ
ต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการ
เรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวให้
สอดคล้องกับ ศตวรรษที่ 21

2) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ตามกรอบ 3 R ได้แก่ Reading (อ่าน
ออก) Writing (เขียนได้) Arithmetic's (คิดเลข
เป็น) และ 7C ได้แก่ Critical thinking & problem
solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ
ทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & innovation
(ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-
cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจ
ต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์) Collaboration,
teamwork & leadership (ทักษะด้านความ
ร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)
Communications, information & media
literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและ
รู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT literacy (ทักษะ
ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร) Career & learning skills (ทักษะ
อาชีพและทักษะการเรียนรู้)

วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีการวิจัยแบบ
ผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนกระบวน
การวิจัยและพัฒนา (Research and Development
: R&D) มี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา และความ
ต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้

ในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยภาพรวมทั้ง 10 ทักษะ ในการนำเสนอได้นำเสนอ 2 ระดับ คือ ทักษะในภาพรวมของกิจกรรมแต่ละด้าน และทักษะในรายด้าน ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวขอเสนอใน 2 ระดับคือสภาพปัญหาในภาพรวมและสภาพปัญหาในรายข้อมีรายละเอียดดังนี้

ซึ่งการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ ผู้บริหารไม่เคยให้การสนับสนุน บุคลากรไม่เพียงพอ ครูขาดทักษะและความรู้ นักศึกษาไม่สนใจเข้าร่วม และไม่มีความรู้พร้อม ผู้ปกครองไม่สนับสนุน 2) ด้านงบประมาณ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	SD	ระดับการจัดกิจกรรม
1. ทักษะการอ่าน	1.25	0.44	น้อยที่สุด
2. ทักษะการเขียน	1.34	0.53	น้อยที่สุด
3. ทักษะการคิดเลขเป็น	1.30	0.54	น้อยที่สุด
4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา	1.30	0.54	น้อยที่สุด
5. ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม	1.28	0.51	น้อยที่สุด
6. ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์	1.29	0.49	น้อยที่สุด
7. ทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ	1.24	0.49	น้อยที่สุด
8. ทักษะการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ	1.18	0.41	น้อยที่สุด
9. ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1.21	0.45	น้อยที่สุด
10. ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต	1.24	0.45	น้อยที่สุด
ภาพรวมการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	1.26	0.48	น้อยที่สุด

ตารางที่ 2 สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

สภาพปัญหาการจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับการจัดกิจกรรม
1. ด้านบุคลากร	4.23	0.70	มาก
2. ด้านงบประมาณ	4.25	0.70	มาก
3. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์	4.30	0.68	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.17	0.72	มาก
ภาพรวมสภาพปัญหาการจัดกิจกรรม	4.24	0.70	มาก

ได้แก่ ไม่มีงบประมาณเพียงพอสนับสนุนในการจัดกิจกรรม และขาดงบประมาณสนับสนุนจากภายนอกมหาวิทยาลัย 3) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ได้แก่ วัสดุ-อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ และไม่มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม และ 4) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษามีส่วนร่วม และไม่มีการพัฒนาครูเพื่อให้มีทักษะในการจัดกิจกรรม

ผลการศึกษา ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พบว่า ครูผู้สอน และนักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่าควรมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ซึ่งมีความต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมทักษะเกี่ยวกับการเขียน กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้าน

ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ กิจกรรมส่งเสริม ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กิจกรรมส่งเสริม ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต

2. ผลการศึกษาการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

จากการนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาสังเคราะห์เป็นความต้องการในการจัดกิจกรรม และจัดกลุ่มความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พบว่า ได้รูปแบบการพัฒนาส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวได้ 7 รูปแบบ ดังนี้ 1) การพัฒนาทักษะการเขียน 2) การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 3) การพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 4) การพัฒนาทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่าง

กระบวนการที่ 5) การพัฒนาทักษะความร่วมมือ
การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ 6) การพัฒนา
ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร และ 7) การพัฒนาทักษะอาชีพและ
ทักษะชีวิต

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้อง
การในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งชาติ
ลาว

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้อง
การในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งชาติ
ลาวด้านทักษะการอ่าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
ต่ำที่สุด ควรเน้นผู้เรียนเป็นหลักส่งเสริมให้มีการ
เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ใน
ลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง
มากที่สุดโดยผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ลงมือ
ปฏิบัติ คิดแก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเป็น
กลุ่ม สรุปเป็นความรู้และสามารถนำเสนอได้อย่าง
เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัด
ธรรมสรณ์ โสภานุตร (2559) ทักษะการเขียน ดู
จากกิจกรรมส่งเสริมการเขียน CV ก่อนสมัครงาน ซึ่ง
พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด เป็นเช่นนี้
เพราะในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ไม่มีการสอนเรื่อง
วิชาการเขียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิตย์ ยอด
จันทร์ (2555) เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียน
ภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรี
ปทุมว่าอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ ทักษะการคิดเลขเป็น
พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด
เป็นเช่นนี้เพราะเนื้อหาในหลักสูตรของมหาวิทยา

ลัยแห่งชาติลาวส่วนใหญ่ไม่มีการเน้นเรื่องการคิดเลข
ควรมุ่งเน้นส่งเสริมให้มีกิจกรรมการคิดเลขเป็นมา
กขึ้น เพื่อให้เหมาะสม และเข้ากับการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555) ทักษะการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ดู
จากกิจกรรมได้วาที่ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะที่ผ่านมาในหลักสูตรของ
มหาวิทยาลัย ไม่มีเนื้อหาที่ปรับให้เข้ากับกิจกรรม
ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทั้งนี้
จากแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่าทุก
คนต้องเพิ่มและมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
และทักษะในการแก้ปัญหาเพื่อให้เหมาะสมและเข้า
กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการสร้างสรรค์
และนวัตกรรม พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด เพราะครูยังขาดทักษะ จึงควรพัฒนา
ครูให้มีแนวคิดสร้างสรรค์และเรียนรู้การใช้เครื่องมือ
เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น Internet ตามแนวคิดของ
ศิริพร ปัญญาจันทร์ (2558) ลักษณะของ e-teacher
ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการที่ 5) ดู
จากการจัดกิจกรรมค่ายวัฒนธรรมเอเชียที่มีค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรที่มียัง
ไม่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงของการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 ซึ่งทั้งนี้แนวคิดของชาญณรงค์ พร
รุ่งโรจน์ (2558) กล่าวว่า บัณฑิตในศตวรรษที่ 21
ควรมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม
และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในความต่างของ
วัฒนธรรมตลอดจนวิธีการพัฒนา ทักษะความ
ร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ พบว่าใน
ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด พบจากการจัด
กิจกรรมส่งเสริมแข่งขันการอ่านบทความ ที่เป็น
เช่นนี้เพราะบางหลักสูตรการเรียนการสอนของ
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวไม่ได้ส่งเสริมกิจกรรมด้าน

นี้ ทั้งนี้แนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า นักศึกษาต้องมีทักษะด้านความร่วมมือการทำงาน เป็นทีมและภาวะผู้นำเพื่อให้เหมาะสมและเข้ากับ กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 *ทักษะการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ* พบว่า กิจกรรมที่ จัดให้คือการประกวดการทำสื่อต่าง ๆ อยู่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะในหลักสูตรการ เรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ปรับให้เข้ากับการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้แนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า นักศึกษาต้องมีทักษะด้าน การสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้เหมาะสมและเข้ากับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 *ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร* พบว่า กิจกรรมที่จัดให้คือการอบรม โปรแกรม Google for Education มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แห่งชาติลาวส่วนมากยังขาดทักษะในการทำ กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) ที่ว่า ครูในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องมีความรู้กว้างไกลในเทคโนโลยี โลกสมัยใหม่เต็มไปด้วยความรู้ความสามารถ ครูจะต้อง พัฒนาแบบก้าวกระโดดจึงจะทันโลกยุคใหม่ นวัตกรรมจึงเป็นเครื่องมือของครูยุคใหม่ที่จะต้องพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี วิชาการ เพื่อนำนวัตกรรม ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น *ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต* พบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยสุด ดูจากกิจกรรมที่จัดให้คือการอบรมอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวที่ผ่านมายังไม่เคยมีการจัดกิจกรรมนี้เท่าที่ควร เพราะไม่มีบรรจุอยู่ใน หลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวคิด

ของวิจารณ์ พานิช (2555) ที่ว่า นักศึกษาต้องมี ทักษะด้านอาชีพและทักษะชีวิต เพื่อให้เหมาะสม และเข้าใจกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พบว่า มีความต้องการให้ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียน กิจกรรมส่งเสริม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการ แก้ปัญหา กิจกรรมส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์และ นวัตกรรม กิจกรรมทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนการทัศน์ กิจกรรมส่งเสริมทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ กิจกรรม ส่งเสริมทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และกิจกรรมส่งเสริมทักษะการ เรียนรู้ ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต เพราะที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีการจัดกิจกรรมเหล่านี้ น้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) ที่ว่า ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคน จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การอ่านออก การเขียน ได้ การคิดเลขเป็น ทักษะด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้าน การสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจ ต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้าน การสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะ อาชีพและการเรียนรู้

2. การพัฒนารูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของนักศึกษามหาวิทยาลัย แห่งชาติลาว

รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ใน ศตวรรษที่ 21ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติ

ลาว พบว่ามี 7 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 การพัฒนาทักษะการเขียน รูปแบบที่ 2 การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา รูปแบบที่ 3 การพัฒนาการสร้างสรรค์และนวัตกรรม รูปแบบที่ 4 การพัฒนาทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมรูปแบบที่ 5 การพัฒนาทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ รูปแบบที่ 6 การพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร รูปแบบที่ 7 การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตผลการศึกษาสอดคล้องกับ ฐิตพัฒน์ สดางค์จันทร์ (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 5 รูปแบบ และ ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของพระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภานุตร(2559) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดเลย มี 4 รูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า ภาครัฐควรมีแนวทาง และนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้กับ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวและที่สถาบัน

อื่นๆโดย ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทและสอดคล้องกับแนวทางดำเนินชีวิตของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์กับมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว คณะครู และนักศึกษา นำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ทั้ง 7 รูปแบบ นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาทักษะ โดยการลงมือปฏิบัติจริงทำให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้นจึงควรส่งเสริมให้มีการลงมือปฏิบัติจริงทุกกิจกรรมในการเรียนการสอน

2. ผลการศึกษาพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ได้ 7 รูปแบบทั้งนี้มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละคณะวิชา

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะทางวิชาการที่มีเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และ ระดับคณะวิชา ดังนี้

1. ควรจัดทำเอกสารวิชาการเพื่อเผยแพร่ รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในลักษณะต่างๆ เช่น แผ่นพับ ซีดี เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้กับผู้สนใจได้ศึกษาต่อไป

2. ควรสอดแทรกกิจกรรมเหล่านี้เข้าในการเรียนการสอนโดยพิจารณาเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับสาระในรายวิชานั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ได้มีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดรูปแบบ กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ 7 รูปแบบ

ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอด การพัฒนา
รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ
ที่ 21 ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเจาะลึกในแต่ละรูปแบบโดยการ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกับการประเมิน
กิจกรรม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมสื่อ
การสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการ
เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อดึงดูดความสนใจของ
นักเรียนและนักศึกษา

บรรณานุกรม

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*.-- กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- Vicharn Panich. (2012). *21st Century Skills: Learning for Life In Our Times*. Bangkok: Sodsi-Saridwongso Foundation
- จิตพัฒน์ สดางค์จันทร์. (2560). *ศึกษาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
- Titapat Satangjun. (2017). *Developing Activities to Enhance The 21 stcentury Learning of Students in Schools Under Loei Primary Educational Service Area Office 2*. Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University
- ธรรมสรณ์ โสกาบุตร. (2559). *การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
- Thommason Sopaboot. (2016). *A Model Development of Learning and Learning Management Follow the Royal Footsteps of Education Institutions in Loei Province*. Loei Rajabhat University
- ศิริพร วีระโชติ. (2553). *ความรู้เท่าทันสื่อและการเปิดรับสื่อมวลชนของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงในช่วงวิกฤตการเมือง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์.*
- Siriphorn Veerachoti. (2010). *Media literacy and media exposure during the political crises : a case study of Ramkhamhaeng University lecturers. Faculty of Humanities Ramkhamhaeng University.*